

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 179/03-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. marca 2004 v senáte zloženom z predsedu Daniela Švábyho a sudcov Lajosa Mészáros a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti TESCO STORES SR, a. s., so sídlom B., zastúpenej advokátom JUDr. M. P., K., vo veci porušenia jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 662/02 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 662/02 **p o r u š i l** právo obchodnej spoločnosti TESCO STORES SR, a. s., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 662/02 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. Obchodnej spoločnosti TESCO STORES SR, a. s., **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia v sume 13 200 Sk (slovom trinásťtisícdivesto slovenských korún), ktorú

je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť jej advokátovi JUDr. M. P., K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 15. októbra 2003 č. k. I. ÚS 179/03-13 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti TESCO STORES SR, a. s., so sídlom B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. P., K., vo veci porušenia jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 662/02 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1.1 Sťažovateľka uviedla, že 3. júla 2002 podala okresnému súdu žalobu o vypratanie nehnuteľnosti proti žalovanému GLASBERG, a. s. (ďalej len „žalovaný“). Sťažovateľka tiež podala návrh na vydanie predbežného opatrenia, v ktorom žiadala, aby okresný súd zaviazal odporcu k vyprataniu nehnuteľnosti. Okresný súd tento návrh uznesením č. k. 13 NcPO 3/02-12 z 28. októbra 2002 zamietol. Keďže okresný súd vo veci ďalej nekonal, 7. apríla 2003 podala sťažovateľka podľa § 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, o vybavovaní sťažností a voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov sťažnosť na prietahy v súdnom konaní. Na túto sťažnosť odpovedal predseda okresného súdu 6. mája 2003 listom, ktorým potvrdil nečinnosť súdu a sťažnosť kvalifikoval ako dôvodnú s tým, že „prietahy v konaní nie sú spôsobené subjektívnym zavinením vybavujúcej sudkyne, ale objektívnymi skutočnosťami, nadmernou zaťaženosťou sudkyne“. Predseda okresného súdu ďalej uviedol, že „od septembra 2002 je

vec pripravená na pojednávanie. Keďže pri prejednávani veci musí byť dodržané poradie nápadu jednotlivých vecí na súd a vybavujúca sudkyňa má v senáte toho času 634 vecí, je reálny predpoklad zaradenia Vašej veci na termín pojednávania v I. polroku 2004“.

1.2 Okrem vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov a aby uložil povinnosť na náhradu jej trov právneho zastúpenia. Pôvodne v sťažnosti sťažovateľka žiadala priznať aj primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk, avšak v záverečnom návrhu na rozhodnutie, na ktorý bola vyzvaná listom ústavného súdu z 18. novembra 2003 a ktorý je formulovaný v jej vyjadrení z 15. decembra 2003, jej právny zástupca už takúto žiadosť neuplatnil.

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci listami zo 6. augusta a 10. novembra 2003 písomne vyjadril predseda okresného súdu JUDr. A. M.. V odpovedi na toto stanovisko sa 15. decembra a 29. decembra 2003 vyjadrila aj sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu.

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – inak ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03).

II.

Na základe písomných vyjadrení účastníkov konania a ich príloh ústavný súd zistil nasledovný relevantný priebeh a stav konania sp. zn. 25 C 662/02:

1. Dňa 3. júla 2002 bola okresnému súdu podaná žaloba, ktorou sa sťažovateľka domáhala proti žalovanému vypratania nehnuteľnosti.

2. Okresný súd 24. júla 2002 zaslal žalobu spolu s výzvou na vyjadrenie žalovanému.

3. Dňa 3. februára 2003 požiadala sťažovateľka okresný súd o nariadenie pojednávania.

4. Okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na 18. december 2003, ktoré odročil na 29. apríl 2004.

III.

1. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 662/02 došlo k porušeniu práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...)“.

2. Predseda okresného súdu pôvodne v reakcii na sťažnosť sťažovateľky na priet'ahy v konaní potvrdil (s výnimkou doručenia žaloby na vyjadrenie) nečinnosť súdu a sťažnosť kvalifikoval ako dôvodnú. Konštatoval, že v senáte 25 C je k 1. augustu 2003 635 nevybavených vecí, z dôvodu ktorého nebolo dosiaľ objektívne možné zaradiť predmetnú vec na termín pojednávania a len vzhľadom na sťažnosti právneho zástupcu sťažovateľky „vybavujúca sudkyňa vytýčila termín pojednávania na 18. 12. 2003 s odôvodnením, že dáva na vedomie, že týmto postupom uprednostnila túto vec pred vecami staršími, ktoré má v senáte“. Podľa predsedu okresného súdu nečinnosť nie je spôsobená

subjektívnym zavinením sudkyne, ale objektívnymi skutočnosťami, nadmernou zaťaženosťou konajúcej sudkyne a celého súdu. Sťažnosť považoval za neopodstatnenú (vyjadrenie predsedu okresného súdu zo 6. augusta 2003) vzhľadom na zaťaženosť okresného súdu a vybavovanie vecí vo vzťahu na čas, ktorý uplynul od podania žaloby, považoval za primerané.

3. Napriek tvrdeniam predsedu okresného súdu o objektívnych ťažkostiach spôsobených nadmernou zaťaženosťou súdu, sťažovateľka zotrvala na stanovisku, že došlo k porušeniu jej ústavného práva. Sťažovateľka (jej vyjadrenia z 15. a 29. decembra 2003) konštatovala, že okresný súd síce nariadil na mesiac december 2003 pojednávanie, teda takmer dva roky od podania návrhu, avšak toto pojednávanie odročil až na 29. apríl 2004.

4.1 Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Ústavné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov sa naplní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 41/02).

4.2 Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť vecí, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02, I. ÚS 70/98, I. ÚS 148/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

5.1 Ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého občianskeho súdneho konania, ktoré sa začalo 3. júla 2002 a je doteraz neskončené, trvá teda jeden rok a sedem

mesiacov, je ochrana vlastníctva k nehnuteľnosti. Podľa obsahu sťažnosti žalovaný počas celej doby trvania sporu bráni sťažovateľke užívať nehnuteľnosť.

5.2 Podľa názoru ústavného súdu zistená dĺžka konania pred okresným súdom nebola závislá od zložitosti veci a ani nebola vyvolaná správaním sťažovateľky. Naopak, rozhodujúcim faktorom pri tejto dĺžke konania sa stal postup okresného súdu a prierahy, ktorých sa dopustil od doručenia žaloby žalovanému (24. júla 2002) do pojednávania (18. decembra 2003), t. j. jeden rok a 4 mesiace.

V týchto súvislostiach treba zdôrazniť, že ústavný súd pri posudzovaní toho, či došlo k porušeniu práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnuť na to, že konajúca sudkyňa vybavovala veci priebežne podľa ich nápadu na súd, a ani k tomu, že mala vzhľadom na nápad vecí v oddelení nevybavených viac ako šesťsto vecí. V týchto súvislostiach ústavný súd poukazuje na svoje predchádzajúce rozhodnutia ústavného súdu (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03, I. ÚS 145/03), v ktorých konštatoval, že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len čiastočne ospravedlniť vzniknuté prierahy, a to len v tom prípade, ak sa za tým účelom prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prierahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Z vyjadrenia predsedu okresného súdu v danej veci pritom nevyplýva prijatie účinných opatrení.

5.3 Vzhľadom na uvedené okolnosti ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prierahov zaručeného v čl. 48 od. 2 ústavy, tak ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

6. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

7. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch (čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 4 zákona ústavnom súde).

Ústavný súd konštatuje, že priznať primerané finančné zadosťučinenie môže len na základe žiadosti (pozri napr. I. ÚS 221/03). Sťažovateľka, ktorá bola kvalifikovane zastúpená, takúto žiadosť v záverečnom návrhu na rozhodnutie nepodala (pozri bod 1.2 časti I nálezu).

V každom prípade konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy spolu s uložením povinnosti ďalej konať bez zbytočných prietáhov je podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach danej veci dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku.

8. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému z účastníkov, aby úplne alebo sčasti uhradil účastníkovi konania jeho trovy.

Úspešnej sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a príprava zastupovania, písomné podanie (sťažnosť) z 30. marca 2003 a vyjadrenie z 15. decembra 2003. Odmena určená podľa § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky) 12 811 Sk vo výške 1/3 predstavuje 4 270 Sk. Celkové trovy za tri úkony teda predstavujú 12 810 Sk a spolu s režijným paušálom ku každému úkonu (128 Sk v zmysle § 19 ods. 3 vyhlášky a uznesenia

Predsedníctva Slovenskej advokátskej komory č. 1/1999) sumu 13 194 Sk, po zaokrúhlení (§ 25 vyhlášky) 13 200 Sk.

Ústavný súd žiadnu odmenu nepriznal za vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľky z 29. decembra 2003, ktoré v okolnostiach veci nemožno považovať za účelne vynaložené trovy, náhradu ktorých by mal znášať druhý účastník konania popri náhrade za vyjadrenie z 15. decembra 2003.

9. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2004